

Ny 145 kV ledning till vindkraftpark Grubban i Härjedalens och Ljusdals kommuner, Jämtland och Gävleborgs län

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Ansökan om nätkoncession för linje

September 2021

Projektorganisation

Ellevio AB
115 77 Stockholm

Telefonväxel: 08-606 00 00
Org.nr: 556037-7326

Projektledare: [REDACTED]
Samordnare tillståndsfrågor: [REDACTED]

Underlag

NEKTAB, Nordisk ElkraftTeknik AB
Flöjelbergsgatan 20 C
431 37 Mölndal
www.nektab.se

Uppdragsledare/ Handläggare tillstånd: [REDACTED]
Handläggare teknik: [REDACTED]

2021-09-29

2021-102843-0001

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
1.1	Bakgrund	4
1.2	Syfte	4
2	Samrådets genomförande	4
3	Yttranden och bemötanden	5
3.1	Länsstyrelser och kommuner	5
3.2	Övriga myndigheter	10
3.3	Nätägare / Radiolänksoperatörer	12
3.4	Övriga organisationer och föreningar	13
3.5	Fastighetsinnehavare	15
3.6	Tåssåsens sameby	15

2021-09-29

2021-102843-0001

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Ellevio planerar att ansöka om tillstånd, nätkoncession för linje, för en ny 145 kV ledning mellan stamnätsstation Tovåsen och vindkraftsanläggningen Grubban i Härjedalens och Ljusdals kommuner, Jämtland och Gävleborgs län. Ledningen krävs för att ansluta den planerade vindkraftsanläggningen till elnätet så att producerad el kan levereras till överliggande elnät. Ledningen kommer byggas förutsatt att OX2 får tillstånd för vindparken.

1.2 Syfte

Syftet med denna samrådsredogörelse är att sammanfatta samtliga yttranden från myndigheter, organisationer, företag, fastighetsägare och övriga berörda som inkommit under genomfört samråd. Ellevio bemöter de inkomna synpunkterna i denna samrådsredogörelse.

Denna samrådsredogörelse utgör underlag för koncessionsansökan.

2 Samrådets genomförande

Samrådet gjordes som ett undersökningssamråd som även uppfyller kraven för avgränsningssamråd.

Under vecka 52 2020 skickades en samrådsinbjudan med samrådsunderlag ut till myndigheter och särskilt berörda parter enligt lista nedan. Under vecka 1 2021 skickades ett brev med kortare information om projektet, och om var fullständigt samrådsunderlag fanns att hämta till fastighetsägare. Underlaget kunde även fås per post vid förfrågan. Den 10-11 januari 2021 sattes en kungörelse in i lokaltidningen Ljusdalsposten och tidningen Härjedalen.

Samrådet pågick från den 1 februari 2021. Samrådsunderlaget fanns tillgängligt på Ellevios webbsida, ellevio.se/samråd under hela samrådsperioden.

Följande intressenter bjöds in till samråd:

Myndigheter	
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	Länsstyrelsen i Jämtlands län
Härjedalens kommun	Ljusdals kommun
Försvarsmakten	Strålsäkerhetsmyndigheten
Trafikverket	Skogsstyrelsen
Elsäkerhetsverket	Luftfartsverket
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	Statens geotekniska institut (SGI)
Sveriges Geologiska Undersökning (SGU)	Post- och telestyrelsen
Organisationer och Föreningar	
Friluftsrämjandet Ljusdal	Naturskyddsföreningen Gävleborg
Friluftsrämjandet Härjedalen	Naturskyddsföreningen Jämtland
Jämtland Ornitologiska Förening	Lantbrukarnas Riksförbund
Gävleborgs Ornitologiska Förening	Ånge flygklubb

Älgförvaltningsområde Ljusdal-Ramsjö	Svenska Turistföreningen
Nätägare	
Svenska kraftnät	Skanova
Härjeåns Nät	EON
Företag	
Sveg flygplats	
Övriga	
Fastighetsägare och närboende inom ca 200 - 300 meter från planerade sträckningar	

3 Yttranden och bemötanden

Nedan redovisas de intressenter som inkommit med yttrande.

3.1 Länsstyrelser och kommuner

3.1.1 Länsstyrelsen Jämtland

Länsstyrelsen i Jämtlands län inkom 2021-01-25 med ett yttrande med Dnr 407-9442-20. Länsstyrelsen yttrar sig om Naturmiljö, Miljö kvalitetsnormer, Kulturmiljö, Magnetfält, Strandskydd och Vattenverksamhet.

Naturmiljö

Länsstyrelsen konstaterar att utredningskorridorerna har anpassats efter naturvärdesinventeringen så att ledningen inte kommer att beröra områden med höga naturvärden. Den sträcker sig främst över avverkad eller yngre skog utan dokumenterade naturvärden.

Länsstyrelsen påpekar att det i de hänsynsytor som är lämnade på de avverkade områdena finns orkidéer, det kan även finnas i berörd ledningsgata. Länsstyrelsen anser att dragningen av ledningsgata bör anpassas för att undvika att eventuella fridlysta arter påverkas på ett sätt som är förbjudet enligt Artskyddsförordningen (2007:845).

Miljö kvalitetsnormer

Av samrådsunderlag framgår vidare att det finns naturskogsrester som lämnats som hänsynsytor vid avverkning, särskilt nära större vattendrag. Av naturvärdesinventering framkommer att en del vattendrag hyser höga naturvärden på grund av bland annat flodpärlmussla. Länsstyrelsen konstaterar att luftledning är mer fördelaktigt för vattenmiljön då inga aktiviteter i vattnet utförs. Dock kan avverkning av skog för skogsgatan påverka avrinning och sedimentationstranport. Vid avverkning av skog i närheten av vattendragen bör träd och buskage lämnas kvar i strandzon för att minska påverkan på vattenkvaliteten.

Påverkan på vattenmiljön borde studeras mer i detalj för samtliga alternativ. Man behöver redogöra för hur miljö kvalitetsnormer för vatten kan komma att påverkas vid eventuell avverkning och upprättandet av stolpar.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen upplyser om att inga kända fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar som har utpräglad utmarkskaraktär finns på sträckan som berör Jämtlands län. Länsstyrelsen anser dock, med tanke på hur mycket tidigare okända lämningar som framkom vid den arkeologiska utredningen av vindparken i Grubban, att en arkeologisk utredning av sträckan ska göras och att aspekten behöver studeras mer i detalj.

Magnetiska fält

Inga bostäder är berörda i den delen av sträckan som är placerad inom Jämtlands län. Länsstyrelsen konstaterar att under rubriken elektromagnetiska fält hänvisar man till referensvärde från Arbetsmiljöverket och inte till det vanliga värde som Energimarknadsinspektionen förhåller (0,4 uT).

Strandskydd

Länsstyrelsen påpekar att de olika utredningskorridorerna sträcker sig i närheten av ett flertal vattendrag och sjöar. Av samrådsunderlaget framgår det inte om ansökan om dispens från strandskyddet kan komma att krävas. Länsstyrelsen upplyser om att även om dispensprövningen sker i en egen process bör aspekten beaktas med ett kortfattat resonemang kring hur förutsättningarna för att tillgodose strandskyddets syfte ser ut. Det vill säga en redogörelse över projektets eventuella påverkan på strandskyddets syften samt huruvida det finns behov för dispens.

Vattenverksamhet

Länsstyrelsen påpekar att om eventuellt arbete i vattnet kommer ske, ska en anmälan om vattenverksamhet göras till Länsstyrelsen i god tid innan arbeten påbörjas.

Ellevios bemötande

Naturmiljö

Den slutliga skogsgatan kommer att läggas så att eventuella fridlysta arter i största möjliga mån undviks. Går det inte att undvika att fridlysta arter hamnar i skogsgatan kommer skyddsåtgärder vidtas för att undvika att dessa skadas. Stolplacering och körning i eventuella orkidélokaler kommer att undvikas.

Miljö kvalitetsnormer

I strandzonen kommer lägre vegetation som inte utgör någon säkerhetsrisk, ej avverkas utan lämnas kvar. Då inget arbete kommer ske i vattendragen och då korsning av vattendrag ska ske på befintliga vägbroar eller tillfälliga broar bedöms inga miljö kvalitetsnormer påverkas.

Kulturmiljö

En arkeologisk steg 1 utredning kommer att genomföras på den del av ledningssträckningen i Jämtlands Län som inte inventerades för vindkraftparken.

Elektromagnetiska fält

Som länsstyrelsen påpekar finns inga bostäder i närheten av ledningen och det finns inte risk för några förhöjda värden. Ellevios magnetfältbeskrivning i samrådsunderlaget hänvisar till av myndigheter fastslagna faktiska värden att förhålla sig till. Det som finns idag är ett referensvärde (rekommenderat maxvärde) för korttidsexponering.

Strandskydd

Behov av strandskyddsdispens kan inte helt bedömas förrän stolpplacering är klar. Den görs vid detaljprojekteringen, ett senare skede av projektet när koncession erhållits. När stolpplacering är klar kommer aktuell kommun kontaktas och vid behov kommer strandskyddsdispens sökas.

Vattenverksamhet

Inga åtgärder som bedöms kräva anmälan för vattenverksamhet planeras i detta projekt. Skulle det ändå bli aktuellt kommer en anmälan göras till Länsstyrelsen.

3.1.2 Länsstyrelsen Gävleborg

Länsstyrelsen i Gävleborgs län inkom 2021-02-24 med ett yttrande med Dnr 10203-2020. Länsstyrelsen yttrar sig om Planförhållanden, Landskapsbild och omgivningspåverkan, Kända naturvärden samt har ett antal allmänna synpunkter och upplysningar.

Allmänt

Länsstyrelsens anser att kommande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska innehålla vad som anges i 6 kap. 35-36 §§ miljöbalken i den utsträckning som behövs med hänsyn till åtgärdernas art och omfattning. MKB:n ska innehålla en beskrivning av nuvarande förhållanden, hur projektet kommer att genomföras och dess effekter på miljön och även fastslå åtgärder för att mildra eller eliminera de negativa konsekvenserna av projektet. MKB:n ska vara tydlig med konkreta åtgärdsförslag.

Vidare ska MKB:n redovisa vilka underhålls- och skötselåtgärder som blir aktuella och hur dessa kan komma att påverka miljön i allmänhet och utpekade natur- och kulturvärden i synnerhet. De skadeförebyggande åtgärderna bör redovisas på ett tydligt sätt i form av konkreta åtgärder, inte bara som möjliga metoder.

Kommande MKB bör vidare innehålla en kartläggning av lokalt växt- och djurliv samt en beskrivning om hur ledningen kan påverka dessa. MKB:n bör omfatta:

- Kända naturvärden i området såsom skyddade områden, våtmarker, nyckelbiotoper, artförekomster etc. och vilka naturtyper som finns längs sträckan i praktiken samt om det finns andra naturvärden. Konsekvenser för naturvärdena av en ledningsdragnings. Skyddsåtgärder bör redogöras specifikt för respektive naturvärde. Om flera naturvärden omfattas av samma typ av skyddsåtgärd kan dessa beskrivas.
- Fullständig naturvärdesinventering inom hela utredningsområdet där värdekärnor pekas ut.
- Fågelinventering (framförallt häckfåglar) i och omkring lokalen. Det är särskilt viktigt att utreda förekomst av rovfåglar. Om det finns viktiga flyttstråk, spelplatser eller födosöksområden ska det redogöras för. Använd metod för inventeringar presenteras. Hänsyn tas till känsliga uppgifter.
- Artskyddet bör belysas i MKB och resonemang föras kring huruvida det förekommer skyddade arter i aktuellt område samt hur de eventuellt påverkas av planerad verksamhet. Verksamhetsutövaren bör även diskutera kring hur hänsyn kommer att tas till eventuella förekommande arter samt ifall en dispensansökan eller 12:6-samråd kan bli aktuellt. Det är alltid verksamhetsutövaren som har ansvaret för att säkerställa att inga skyddade arter påverkas i den grad att förbuden i artskyddsförordningen träder in.

- Beskrivning av konsekvenser för naturmiljön och skyddsåtgärder under uppförandefasen och driftsfasen, samt av underhållsåtgärder, t ex förlust av områden med höga naturvärden, förändringar i hydrologin, risk för störning av arter, risk för körskador med mera.
- Effekter på områdets hydrologi, vattendrag, sjöar, grundvatten samt hur dessa kan undvikas och/eller minimeras med hjälp av skyddsåtgärder. Skyddsåtgärder för att förhindra spridning av grumling och föroreningar till naturliga vattendrag.
- Om andra tillstånd, anmälningar eller dispenser enligt miljöbalken kan komma att bli aktuella för projektet som exempelvis artskyddsdispens, vattenverksamhet, strandskyddsdispens med mera bör dessa presenteras i ansökan.

Planförhållanden

Av upprättad MKB ska det framgå om ledningarna står i överensstämmelse med kommunens översiktsplan, eventuella fördjupade/tematiska översiktsplaner och berörda detaljplaner.

Kända naturvärden

Länsstyrelsen listar kända naturvärden längs sträckningsalternativen.

Övriga upplysningar

Verksamheter och åtgärder som prövas enligt annan lag kan behöva anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om samrådsförfarandet inte kan ske inom ramen för den andra lagens bestämmelser. Sökande bör bestämma redan i tidigt skede om man avser att uppfylla kraven i 12 kap. 6 § miljöbalken i koncessionsansökan och MKB (kräver en ganska stor detaljeringsgrad på t ex skyddsåtgärder och markanspråk), eller om man avser anmäla det separat till Länsstyrelsen inför byggstart av ledningen.

Ellevios bemötande

Allmänt

Ellevio konstaterar att Länsstyrelsen inte har kommenterat vare sig förordad sträckning, genomförda justeringar efter naturvärdesinventeringen eller föreslagna skyddsåtgärder. Ellevio tolkar yttrandet som att länsstyrelsen anser att förordad sträckning är rimlig.

Ellevio vill dock trycka på att det är vår önskan att i samrådsskedet få så konkreta synpunkter som möjligt på förordad sträckning och på huruvida planerade kompletterande utredningar samt planerade skyddsåtgärder är tillfyllest eller ej, för att på så sätt få till en så bra koncessionsansökan som möjligt. Det är högst olyckligt om viktiga synpunkter kommer först under Energimarknadsinspektionens remiss.

Naturmiljö

- Som redovisades i samrådsunderlaget har naturvärdesinventering enligt SIS standard gjorts för båda sträckningsalternativen. Vid behov (tex vid större sträckningsjusteringar) kommer kompletteringar att göras.

- Som redovisades i samrådsunderlaget har rovfågelinventering (örn) har gjorts för vindkraftpark Grubban 2020¹ och 2021, och denna täcker in hela området för sökt alternativ. Inga örnrevir identifierades inom området som berörs av ledningsträckningen. Potentiella smålomstjärnar längs förordad sträcka inventerades under sommaren 2021. Inga lomhäckningar identifierades (Se MKB bilaga 6).
- Som redovisas i samrådsunderlaget har skyddsvärda arter som identifierades vid naturvärdesinventeringen sparats med positioner. De fynd som berörs av slutligt vald sträckning, samt skyddsåtgärder för att undvika skada, redovisas i MKB kap 6.2.
- Som beskrivs i MKB kap 6.3 kommer skyddsåtgärder för att förhindra spridning av grumling och föroreningar till naturliga vattendrag vidtas. Vid passage av vattendrag används tillfälliga eller permanenta broar. Körning i vattendrag sker endast om det är miljömässigt motiverat eller vid akuta situationer. Vid sådan körning ska ris, virke eller annat läggas i vatten eller strandområde till skydd för naturmiljön. När arbetet är klart avlägsnas tillfälliga broar och utlagt skydd.
- Behov av andra tillstånd eller dispenser än koncession redovisas i MKB kap 8.

Planförhållande

Som beskrivs i samrådsunderlaget berörs inga områden som översiktsplaner, eller några detaljplaner av sträckningsalternativen.

Kända naturvärden

Ellevio har gått igenom listan med av länsstyrelsen kända naturvärden för att säkerställa att det är i överensstämmelse med vad som redovisades i samrådsunderlaget. Det planerade naturreservatet Enan (vattendrag), var tidigare inte känt för Ellevio. Ellevio har nu fått tillgång till kartor på det föreslagna reservatet. Båda sträckningsalternativen korsar reservatet. Ellevios förordade alternativ (2), korsar dock nära befintliga ledningar. Ellevio bedömer att det är bättre att ledningen korsar det tilltänkta naturreservatet i närheten av de befintliga ledningarna än vid tidigare orörd plats.

Ellevios har även efter det skriftliga samrådet varit i kontakt med Enheten för Skydd av natur och de delar Ellevios bedömning att det förordade alternativ är det som gör minst påverkan på naturreservatet, se MKB kap 6.2.

Övriga upplysningar

Inför byggnation av en ny luftledning sker inget 12:6 samråd, utan tillståndet hanteras enligt 6 kap miljöbalken och koncessionsprövningen. Inför skogligt underhåll av ledningen görs dock ett samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.

3.1.3 Härjedalens kommun

Berg och Härjedalens miljö- och byggnämnd inkom 2021-01-13 ett yttrande med dnr m-2020-2267.

¹ Litsgård, F, 2020. Spelflyktsinventering av kungsörn – Inför planerad vindkraftsetablering vid Grubban i Ljusdals och Härjedalens kommuner, 2020. Calluna AB.

Kommunen noterar att den föreslagna ledningen endast längs en kortare sträcka ska gå genom Härjedalens kommun, och där samtliga alternativ går i samma sträckning. Nämnden ser inte något behov av alternativdiskussion längs den gemensamma delsträckan och avstår därför ifrån synpunkter på alternativen.

I den del ledningen berör Härjedalens kommun bedömer nämnden att förslaget är godtagbart. Miljö och byggnämnden har sammanfattningsvis efter en genomgång av samrådsunderlaget inget emot den planerade ledningsdragningen inom Härjedalens kommun.

3.1.4 Ljusdals kommun

Ljusdals kommun inkom 2021-01-29 med yttrande med dnr SSN:00202/2020. Ljusdals kommun har inget att tillägga i avgränsningssamrådet gällande den planerade kraftledningen mellan Grubban – Tovåsen. Åtgärden sker inte inom någon detaljplan eller annat utpekat område i översiktsplanen.

Kommunen vill dock påtala att man ej tagit ställning i frågan kring vindkraftsetableringen vid Grubban.

3.2 Övriga myndigheter

3.2.1 Försvarsmakten

Försvarsmakten inkom 2021-02-01 med ett yttrande med dnr FM2020-27415:4. Försvarsmakten meddelar att de har inget att erinra i rubricerat ärende.

3.2.2 Trafikverket

Trafikverket inkom 2021-01-20 med ett yttrande med dnr TRV 2020/139824 där de påpekar att endast enskilda vägar berörs och kontakt bör tas med berörda väghållare. Trafikverket har inga övriga synpunkter.

Ellevios bemötande

Ellevio noterar Trafikverkets synpunkter. Samtliga berörda fastighetsägare har fått samrådsunderlaget och ombetts vidarebefordra samrådsunderlaget till arrendatorer och andra eventuella nyttjanderättshavare.

3.2.3 Elsäkerhetsverket

I ett yttrande daterat 2021-02-02 med dnr 20EV7728 meddelar Elsäkerhetsverket att de har i dagsläget inget att erinra utan förutsätter att utförandet sker enligt gällande föreskrifter.

Elsäkerhetsverket påpekar dock att föreskriften ELSÄK-FS 2011:3 om ansökan för drifttillstånd kan komma i fråga i detta ärende, och att detta ska beaktas.

3.2.4 Luftfartsverket

I ett yttrande daterat 2021-01-05 med dnr Ä-2020-013600 meddelar Luftfartsverket att de inte har något att erinra mot något av utredningsalternativen för ledningen.

LFV påpekar dock att de inte analyserat konsekvenser för flygvägar till och från flygplatser, samt om CNS-utrustning ägd av flygplats kan riskera att bli påverkad. Berörda flygplatser skall

därför alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna av annan anledning misstänks kunna bli påverkade av en etablering. På grund av nytillkomna satellitbaserade inflygningsprocedurer på Sveriges flygplatser har LFV utökat influensområdet för hinderytor till 90 km från flygplats för att även täcka in de hinderytor som är förknippade med dessa procedurer.

Ellevios bemötande

Ellevio noterar Luftfartsverket synpunkter. Svegs flygplats och Ånge Flygklubb har varit med i samrådskretsen. Dessa har dock inte inkommit med något yttrande.

3.2.5 Sveriges Geologiska Undersökning (SGU)

SGU meddelar 2020-12-21 i ett e-post med dnr 33-2792/2020 att de i detta samrådsskede för infrastrukturprojekt inte ger ett platsspecifikt yttrandeärendet, men hänvisar till sin checklista för planering av infrastrukturprojekt.

Ellevios bemötande

Ellevio har vid genomgång av checklistan inte hittat några intressekonflikter med aktuellt projekt.

3.2.6 Statens Geotekniska Institut (SGI)

SGI inkom 2021-02-01 med ett yttrande med dnr 5.3.2-2012-0943. SIG yttrar sig om Geoteknik och Miljöteknik.

Geoteknik

SGI noterar att planerade ledningssträckningar passerar genom eller i anslutning till områden som markerats av produkten "Områden där skogsbruk och exploatering kan orsaka erosion, ras och slamströmmar" (Skogsstyrelsen). Planerade ledningssträckningar passerar också genom eller i anslutning till områden utmed Enans stränder och stränderna av några till Enan närliggande sjöar som markerats av produkten "Förutsättningar för skred i finkornig jordart" (SGI). Detta bör beaktas och vid behov beskrivas i MKB.

SGI rekommenderar att geotekniska frågor beaktas vid fortsatt planering och vi förutsätter att behov och omfattning av geotekniska utredningar bedöms inför detaljprojekteringen. Vi rekommenderar Svenska kraftnäts tekniska riktlinjer som stöd i detta arbete.

Miljögeoteknik

SGI har inte noterat någon förekomst av förorenade områden i direkt närhet och avstår från synpunkter i detta skede.

Ellevios bemötande

Ellevio noterar SGI:s synpunkter. Geotekniska aspekter beskrivs i MKB kap 5.3 och kommer att vidare bedömas inför detaljprojekteringen

3.2.7 Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

SSM noterar i ett yttrande daterat 2021-01-18 med dnr SSM2020-7882 att närmaste hus ligger 300 m från kraftledningen. På så stora avstånd blir magnetfälten försumbara. SSM påpekar vidare att det är miljöbalken som ska beaktas när det görs en bedömning huruvida olika alternativ och eventuella behov av exponeringsbegränsande åtgärder bör vidtas. Skälet till att

miljöbalken blir tillämplig är för att det rör sig om icke-joniserande strålning som enligt balken benämns som miljöfarlig verksamhet och som inte är tillståndspliktig enligt strålskyddslagen.

Ellevios bemötande

Ellevio noterar SSMs synpunkter. Då närmaste bostadshus ligger på stort avstånd är inga specifika exponeringsbegränsande åtgärder nödvändiga.

3.2.8 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB meddelar i ett e-post 2021-03-05 att de har inget att invända emot 145kV kraftledningen.

3.3 Nätägare / Radiolänksoperatörer

3.3.1 Svenska kraftnät

Svenska kraftnät inkom med ett yttrande daterat 2021-02-19 med dnr 2020/4590. Svenska kraftnät påpekar att anslutningen av Tovåsenstationen kommer medföra ombyggnation av 400 kV-transmissionsnätsledningen Midskog-Gustafs. Vid korsningsläget in mot stationen måste samordning och dialog med projektledaren för Svenska kraftnäts stations-projekt ske vid placering och utformning av den aktuella 145 kV-ledningen.

Utifrån samrådsunderlaget tolkar Svenska kraftnät det som att båda sträckningsalternativen för ledningen ligger på den västra sidan om Svenska kraftnäts 220 kV-ledning (trästolpsledning). För det fall att sträckningsalternativ planeras öster om ledningarna ber Svenska kraftnät Ellevio AB återkomma då ytterligare bedömningar behöver göras. Svenska kraftnät har ledningsrätt för kraftledningen som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ledningsrätten innebär att åtgärder/verksamhet som på något sätt inskränker Svenska kraftnäts verksamhet, inte får vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätten.

Svenska kraftnät redovisar också generella krav vid parallellförläggning med Svenska kraftnäts ledningar. Så länge Svenska kraftnäts rekommendationer beaktas och planering och projektering sker i samarbete med Svenska kraftnät, har Svenska kraftnät inga invändningar mot aktuell ledning.

Ellevios bemötande

De stämmer att båda sträckningsalternativen för ledningen ligger på den västra sidan om Svenska kraftnäts 220 kV-ledning (trästolpsledning). Vidare projektering kommer att göras i samråd med Svenska kraftnät med beaktande av Svenska kraftnäts rekommendationer.

3.3.2 Härjeåns Nät AB

Härjeåns Nät AB meddelar i ett e-post 2021-01-21 att de har inget att erinra i rubricerat samråd under förutsättning att hänsyn tas till deras befintliga distributionsnät i området.

3.3.3 E.ON Energidistribution AB

E.ON Energidistribution AB meddelade i ett e-post 2021-01-26 med dnr 202100142 att de inte har några ledningar i området och inget att erinra i ärendet.

3.4 Övriga organisationer och föreningar

3.4.1 Naturskyddsföreningen Mitt

I ett yttrande 2021-01-1 meddelar Naturskyddsföreningen Mitt (NSF) att de ännu inte vill förespråka något av alternativen. Generellt sett förordar de en ny ledningsdragnings som i så stor utsträckning som möjligt följer befintliga ledningsgator eller väggator.

NSF anser att en kompletterande häckfågelinventering behöver göras under kommande försommar för att utesluta häckning av dispenskrävande arter inom ledningsgatan. Även inventering av identifierade potentiella tjäderlekar, orrlekar och häckningstjärnar för lommar bör göras för att kunna ta slutlig ställning till alternativen. Helt avgörande för resultatet är då att vedertagen metodik och rätt tidpunkt väljs för tjäderinventeringen.

Vad gäller ledningens påverkan på kungsörn i området så behöver det genom inventeringar uteslutas att inga revir kommer att påverkas av de föreslagna sträckningarna. Enligt våra kontakter med aktiva personer ur den lokala kungsörnsgruppen har ingen därifrån bekräftat att inga örnrevir berörs av ledningen.

NSF anser att alternativen, inkluderande resultat av kompletterande inventeringar och samtliga detaljusteringar som föreslås i Naturvärdesinventeringen, ska presenteras i MKBn.

Påverkan på arter i Artskyddsförordningen

NSF noterar att knärot inte finns upptagen i tabell 4, sid 39, i Naturvärdesinventeringen, trots att den påträffats vid inventeringen. Även knäroten omfattas av Artskyddsförordningen och kräver dispens för åtgärder som påverkar dess livsmiljö.

Stationsytan i söder

I Naturvärdesinventeringens tabell 2 på sidan 24 ser objekt ML03 ut att saknas. På detaljkartan ser det ut att ha bedömts tillhöra klass 2. Vi skulle gärna se ett justerat förslag till placering av den södra stationsytan. Nuvarande läge berör 11 identifierade naturvårdsobjekt.

Fågelskydd - ledningens utformning

I den kommande MKB:n anser NSF att utformning och valt sträckningsalternativ för kraftledningen redovisas. Ur fågelskyddssynpunkt är det viktigt att minimera risken för kollisioner och strömgenomgång för fåglar. NSF anser att ledningsstolpar av trä, stål eller trebenta med horisontellt liggande ledningar är att föredra framför rörstålstolpar med vertikalt liggande ledningar.

Den sistnämnda stolptypen ger en mycket större barriäreffekt för fåglar och medför ökad risk för kollision. Viktigt är också att kraftledningar görs med hängande isolatorer (kedjeisolatorer) så att fåglar som sätter sig på överliggaren inte kan komma åt att kortsluta mellan stolpe och ledning. Spannet skall vara minst 60 cm, helst mer. Eldöd är (förutom tågdöd för t.ex. kungsörn) den vanligaste orsaken till att större fåglar som havsörn, kungsörn, glada, berguv, trana, sångsvan m fl arter dör eller skadas.

Ellevios bemötande

Ellevios förordade sträckningsalternativ (2) går till stor del längs befintlig ledningsgata, enlighet med NSF:s önskemål. Vid naturvärdesinventeringen identifierades på detta alternativ inga

områden som bedöms som lämpliga spelplatser för skogshöns. Ellevio bedömer därför att vidare inventering av skogshöns inte är nödvändig.

Potentiella smålomstjärnar längs förordad sträcka inventerades under sommaren 2021. Inga lomhäckningar identifierades (Se MKB bilaga 6). Allmän hänsyn till fågellivet tas genom att avverkning undviks under den huvudsakliga häckningsperioden april – juli. Ellevio anser att dessa försiktighetsåtgärder är tillräckliga för att skydda fågellivet, och att en allmän fågelinventering därmed inte är nödvändig.

Kungsörnsinventering har gjorts för planerad vindkraftpark Grubban 2020 och 2021 och denna täckte även in området för kraftledningssträckningen. Inga revir identifierades i aktuellt område. Vad gäller kontakt med lokala kungsörnsgruppen så har Ellevio inte haft direktkontakt med dessa men genom Calluna, som gjorde örninventeringen. Representant för kungsörnsgruppen har då bekräftat att de inte känner till några kungsörnsrevir i det område där kraftledningen planeras.

Förordad sträckning har justerats enligt förslagen som gjordes vid naturvärdesinventeringen, se MKB kap 3.4.

Påverkan på arter i Artskyddsförordningen

Knärot identifierades på objekt M37. Detta område inventerades för att det eventuellt berörs av ett nytt stationsområde planeras av Svenska kraftnät och Ellevio, men berör inte sträckningsalternativen i aktuellt samråd. Ellevio noterar dock NSF:s synpunkter inför vidare arbete i det projektet.

Stationsytan i söder

Detta område inventerades för att det rör ett möjligt stationsområde i ett annat projekt (vindkraftpark Skarpen), men berör inte sträckningsalternativen i aktuellt samråd. Ellevio noterar dock NSF:s synpunkter inför vidare arbete i det projektet.

Fågelskydd - ledningens utformning

Som framgår av samrådsunderlaget planeras i huvudsak portalstolpar i trä med horisontellt liggande faser (se figur 6 i MKB). De hängande isolatorerna är ca 1,5 m långa och fasavståndet 4,5 meter.

3.4.2 Gävleborgs läns ornitologiska förening (GLOF)

GLOF anser att kungsörnsinventering, och även för berguv, behövs för hela ledningssträckan.

GLOF påpekar vidare att det hänvisas till "lokala ornitologer" som stöd för att det inte finns kända kungsörnsrevir inom utredningsområdet. GLOF anser att för att nå trovärdighet med den referensen bör namn och/eller förening sättas ut.

Beträffande själva ledningsdragningen anser GLOF att närheten till ett par bergssluttningar (not. intill alternativ 1) inte är tillfredsställande med tanke på eventuell förekomst eller framtida förekomst av kungsörn och/eller berguv. GLOF bifogar karta med kommentarer. Enligt kartan önskar GLOF även en mindre justering av alternativ 2 så att sträckningen kommer längre från bergsbranter.

Ellevios bemötande

En kungsörnsinventering gjordes för vindkraftpark Grubban under 2020 och 2021. Inga revir identifierades inom område som berörs av ledningsträckningen. Vad gäller berguv har ingen riktad inventering gjorts men det finns (enligt Callunas kontakter med lokala ornitologer) inga indikationer på berguv häckar i trakten, och det finns heller inga rapporter i SLUs databas (skyddsklassade arter).

Den lokala ornitolog som hänvisas till är Stig Norell från kungsörnsgruppen.

Alternativ 1 som Gävleborgs läns ornitologiska förening (GLOF) bedömde som helt olämpligt har valts bort. GLOF har även förslag på mindre justering på det förordade alternativ 2, detta för att komma längre ifrån bergsbranter intill alternativ 1 som kan vara lämpliga häckningshabitat för berguv. Det finns dock (enligt Callunas kontakt med kungsörnsgruppen) inga indikationer på berguv häckar i trakten. Dessutom finns ett flertal liknande bergssluttningar i området, och det är inte möjligt att helt undvika dessa. Ellevio anser därför inte att en sträckningsändring är motiverad i detta fall.

3.5 Fastighetsinnehavare

3.5.1 SCA Skog AB

SCA meddelar i ett e-post 2021-01-12 att de har inga synpunkter på den planerade 145 kV-ledningen som berör SCAs fastighet [REDACTED]

3.5.2 Kopparfors Skogar AB

Kopparfors meddelar i ett e-post 2021-01-29 att de anser att samtliga sträckningsalternativ skulle innebära stora intrång på deras mark. Det sträckningsalternativ som ger minst påverkan på skogsbruket är sträckningsalternativ 2. Kopparfors ser även att alternativ 2 skulle innebära minst negativ påverkan på avsatta skogar. Kopparfors förordar därmed sträckningsalternativ 2.

3.5.3 Sveaskog

Sveaskog meddelar i ett e-post 2021-02-02 att de tycker att det skulle vara en fördel om man följer befintlig ledning så långt det går, och på så sätt minskar ianspråktagandet av skogsmark. Sveaskog förordar därmed alternativ 2 enligt samrådsunderlaget.

Ellevios bemötande

Berörda fastighetsägare har antingen inga synpunkter, eller förordar alternativ 2, som också är Ellevios förordade förslag.

3.6 Tåssåsens sameby

Efter att det skriftliga samrådet avslutas framkom att gränserna för Tåssåsens sameby, som ligger väster om projektområdet, har ändrats och samebyns område går nu hela vägen fram till länsgränsen. Detta innebär att ca 2 km av ledningsträckningen (i Jämtland län) berör samebyns område. Inga utpekade rennärlingsområden berörs dock.

Kontakt togs med Samebyn som meddelade att de inte har något att erinra mot sökt sträckning.